

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Здається, вже цілу вічність довкола панують суцільна темрява, віддалений гук грому й розпливчате відчуття падіння. Понад те, я втратив самого себе, своє ім'я. Щезли всі спогади. Є лише неясне усвідомлення, що колись я їх мав, однак тепер усе зникло, і від мене майже нічого не лишилося. Самотній фотон світла, що от-от згасне, кружляючи в невситимій порожнечі.

Тепер вже недовго.

Боюся, я втратив свою душу, однак не можу згадати, як це сталося. Єдині спогади, що зринають, — це сповільнені, розкотисті відзвуки грому, поміж якими вчуваються окремі складки мого імені, хай яким воно було. Вони поступово розтягуються до невпізнанності. Разом із темрявою усе це існує напрочуд довго, аж доки до звуків грому не приєднується ще один — шум вітру. А тоді дощ. Є тільки вітер, грім, дощ і відчуття падіння.

Утім, щось таки починає відроджуватися — по одному відчуттю за раз. Я немовби виринаю з глибокої безодні, втікаючи від порожнечі. Мій самотній фотон перетворюється на мерехтливий жмут світла.

Я відчуваю щоголю грубу й пошерхлу поверхню. Чую, як порипують натягнуті мотузки, як щось лопоче на вітрі. Може, це човен? Чи я опинився у пастці — темному череві корабля, що його добряче пошарпав шторм?

Розплющую одне око й бачу над собою якусь розмиту хрiнь. Скидається на низку маятників, що невтомно розхитуються. Годинники з перекрученими пружинами, які, постогнуючи, працюють не в такт, а їхні шестерні, здається, от-от вийдуть з ладу...

Я кліпаю очима, і маятники перетворюються на тіла, що зви-сають із шибениці, погойдуючись та стукаючись одне об одне.

Виявляється, я можу повернути голову. Розмиті силуети ста-ють дедалі чіткішими. Мого обличчя торкається шорстка зелена поверхня. А тіла, які постукували десь угорі, перетворюються на низку рослин, що їх розхитав сильний вітер, — вони гойда-ються у скрипучих плетених кошиках, причеплених до балки. За ними здіймається стіна з москітних сіток, що здригаються й лопотять під поривами вітру.

Я лежу на веранді. На її грубій зеленій підлозі.

Я знаю цю веранду.

Я знаю цю підлогу.

Трохи далі збитий дощем газон закінчується коло темної стіни з пальм, що неначе стоять навколішках.

Я знаю цей газон.

Я знаю ці пальми.

Як довго я тут? Скільки минуло років?

час знову взявся за свої витівки

Намагаюся поворухнутися, але поки що вдається тільки кру-тити головою. Погляд зупиняється на картковому столі та двох розкладних стільцях. Зненацька я усвідомлюю: якби змусив себе підвестися, то побачив би на столі окуляри для читання. А ще незакінчену «Монополію». І чашку гарячої кави, що аж парує.

Тут щойно хтось був. Тільки-но пролунали якісь слова. Вони зависли в повітрі, озиваючись до мене луною.

— А що то був за *птаха*?

Хлопчачий голос. *Мій* голос.

— Великий яструб, який курич люльку.

Співрозмовник говорить хрипко, з акцентом. Це голос старого.

— Діду, ти, напевне, гадаєш, що я зовсім дурний, — каже хлопець.

— Я ніколи не вважав тебе дурним.

— А чому ті потвори хотіли заподіяти тобі шкоду? — не вга-ває хлопчак.

Чується скрип: старий відсовує свій стілець і підводиться. Каже, що хоче щось принести, аби мені показати. Якісь світлини...

як давно це було

*хвилину тому
годину*

Мушу підвестися, бо він почне хвилюватися. Подумає, що я його розігрую, а він такі фокуси не любить. Яюсь під час гри я сховався від нього в лісі, а коли він не зміг мене знайти, то так розсердився, що аж весь побуряковів і почав сипати лайкою. Пізніше сказав, що все це було через страх, однак відмовився розповісти, що ж саме так його налякало.

Безжально періщить дощ. Ця буря схожа на розлючену живу істоту, вона вже встигла зробити чималу діру в москітній сітці, і шмат тієї тріпече на вітрі, мов прапор.

зі мною щось негаразд

Обпершись на лікоть, трохи піднімаюся, однак це все, на що я здатен. Краєм ока помічаю на підлозі дивний чорний слід. Випалена лінія, що обвивається довкола мого тіла, повторюючи його контури.

Я намагаюся зібрати себе до купи й сісти. Перед очима мерехтять чорні кола.

А тоді лунає потужний вибух, і все довкола заливає сліпучо-біле світло.

так яскраво так близько так голосно

Те, що так скидалося на вибух, насправді ним не було. То був удар блискавки — ляснуло зовсім поряд, так близько, що спалах і гуркотіння грому з'явилися одночасно.

Нарешті я сиджу, а в моїх грудях стугонить серце. Підношу до очей руку, яка тремтить.

Вона має дивний вигляд. Надто велика, задовгі пальці, біля суглобів помітне чорне волосся.

де хлопчик хіба я не той хлопчина?

не люблю таких приколів

Зап'ясток обвивають тонкі червоні сліди.

наручники, прикуті до перил ганку під час бурі

Тепер я бачу стільницю — вона порожня.

Чашка з кавою зникла. І окуляри теж.

він не повернеться

Неймовірно, але таки повертається. Я його бачу — онде він, біля краю лісу. То мій дідусь. Він ходить високою травою, зігнувшись під поривами сильного вітру; його жовтий дощовик яскраво вирізняється на тлі темних пальм, а каптур опущений якомога нижче, щоб захистити очі від безжально-го дощу.

що він там робить   чому не йде сюди

Зненацька дід зупиняється й уважно розглядає щось у заростях височезної трави.

Я піднімаю руку й озиваюся до нього.

Чоловік випрямляє спину, і тільки тоді я розумію: він якийсь... неправильний. Завузький силует, а хода надто пружна для старого, чії тазостегнові суглоби скрутив артрит.

бо це не він

Він біжить підтюпцем у мій бік, до будинку, до розірваної москітної сітки, яка голосно хльоскає на вітрі.

це зробила не буря

а що то були за потвори?

моторошні згорблені істоти з прогнилою шкірою та чорними очима... вони звиваються

Коли він рвучко відчиняє сітчасті двері та стає на порозі, я вже встигаю звестися на ноги.

— Хто ти? — цікавиться незнайомець.

Рівний і водночас напружений голос. Він відкидає каптур дощовика, і я бачу чоловіка середнього віку, чие гостре підборіддя підкреслює акуратно підстрижена руда борідка, а очі ховаються за сонцезахисними окулярами.

Для мене настільки незвично перебувати в присутності іншої людини та ще й стояти на своїх двох, що я не одразу помічаю, наскільки дивні й недоречні оці-от його окуляри під час такої негоди.

— Якоб, — автоматично відповідаю я і, почувши це ім'я, розумію, що й воно якесь неправильне.

— Я ріелтор, — каже чоловік, однак я знаю, що він бреше. — Прийшов забити вікна дошками перед бурею.

— Ви трохи спізнилися, — зауважую я.

Його рухи повільні й обережні, неначе він не хоче сполохати боязку тварину. Сітчасті двері з сичанням зачиняються. Він глипає на обпалений слід на підлозі, а тоді його холодний погляд зупиняється на мені.

— Це ж ти, — мовить чоловік, постукуючи пальцями по столику та насуваючись на мене у своїх важких чорних черевиках. — Джейкоб Портман.

Моє ім'я. Моє справжнє ім'я. Під його дощовиком щось булькає, цей звук породжує сама темрява.

жахливий рот, що його утворили спіралеподібні хмари, гуркочучи, вимовляє моє ім'я

*дівчина-красуня з волоссям кольору воронячого крила
поряд зі мною вона кричить*

— Гадаю, ти колись був знайомий із одним моїм другом, — мовить чоловік, ехидно посміхаючись. — У нього було чимало імен, проте ти знав його як лікаря Голана.

*жахлива хмара-рот
жінка корчиться від болю у траві*

Зненацька у мою свідомість із неймовірною силою вриваються все нові й нові образи. Я відступаю назад, аж доки не впираюся спиною в розсувні скляні двері. Чоловік наближається, дістаючи щось зі своєї кишені. Маленьку чорну коробочку з металевими іклами.

— Розвернися, — наказує він.

Зненацька я усвідомлюю, що моє життя під загрозою, тож треба захищатися. Вдаю, ніби слухняно виконую наказ, смиренно піднімаю руки, а коли незнайомиць підходить зовсім близько, різко б'ю його кулаками в обличчя.

Коли окуляри злітають з його очей, чоловік кричить. Під ними у заглибинах його черепа ховалися порожні лискучі яйцеподібні очі, в них плещеться жага до вбивства. Я чую голосне ляскання: між металевими іклами чорної коробочки спалахує синя електрична дуга.

Він кидається до мене. Вдаряє шокером через сорочку — я відчуваю потужний розряд, щось схоже на опік, і лечу назад, просто на скляні двері. На диво, вони не розлітаються на друзки.

Чоловік навалюється на мене всім тілом. Я чую, як, перезаряджаючись, скімлить його електрошокер. Намагаюся скинути нападника з себе, однак сам іще не встиг відновитися, тож почуваюся геть слабким. Плече й голову пронизує гострий біль.

Відтак він раптом смикається і скрикує, а тоді обм'якає, і я відчуваю, як по моїй шиї тече щось тепле.

Це кров. (Я стікаю кров'ю?)

Незнайомець за щось хапається й зісковзує з мене. Це «щось» має мідне руків'я і на шість дюймів випинається з його шиї.

Тепер, коли він упав, перед моїми очима постає дивна й абсолютно нова темрява — жива тінь, із якої зненацька вигулькує рука. Вона бере важку дідову попільничку та щосили вдаряє чолов'ягу по голові. Той зі стогоном валиться на підлогу. Із тіні виходить дівчина. Так, це *дівчина* — здається, із того часу, що зветься «Перш ніж ми...»; її довге чорне волосся геть сплуталося і змокло під дощем, довге чорне пальто вкрите грязюкою, а глибокі, розширені від страху карі очі шукають моє обличчя і, знайшовши, радісно зблискують: вона мене впізнала. І, хоч іще не всі частини пазла стали на свої місця, а моя голова й досі йде обертом, я знаю: те, що зараз відбувається, — то справжнє диво. Ми живі, ми тут, а не в якомусь іншому місці.

Господи

жахи, що їх не опишеш словами

Вона падає на коліна поряд зі мною й міцно мене обіймає. Мої руки оповивають її шию, мов рятівний круг. Дівчина геть змерзла: коли ми притуляємося одне до одного, я відчуваю, як її б'є дроз. Без жодних зволікань вона називає моє ім'я. Відтак повторює його знову і знову — і з кожним разом моє «Тепер» набирає вагу, відновлює свою цілісність.

— Джейкобе, Джейкобе, ти мене пам'ятаєш?

Чоловік на підлозі стогне. Чуються постогнування алюмінієвого кістяка сітчастих дверей веранди та лютої негоди, яку ми, здається, занесли сюди з якогось іншого місця. І я починаю пригадувати.

— Нур, — видихаю нарешті. — Це ти, Нур.

І вмиль усі спогади повертаються. Нам вдалося вижити. Вдалося втекти з петлі Ві, що потрапила в часовий колапс. І тепер ми у Флориді, на зеленому штучному покритті дідової веранди, у сьогодніні.

Шок. Гадаю, я й досі був у шоці.

Міцно обіймаючись, ми тулилися одне до одного на підлозі, доки вирувала буря, доки тремтіння наших тіл не почало вщухати. Незнайомець у жовтому дощовику лежав непорушно, його груди піднімалися й опускалися дедалі рідше. Штучна зелена поверхня довкола тіла геть просякла кров'ю, що утворила липке озерце. Із його шиї стирчало мідне руків'я зброї, якою Нур завдала удару.

— Це ніж для розрізання конвертів, який належав моєму дідові, — зауважив я. — А це був його дім.

— Твій дід. — Дівчина трохи відсунулася, щоб зазирнути в мої очі. — Це той, який мешкав у Флориді?

Я ствердно кивнув. Грім не вщухав, ляскало так, що тремтіли стіни. Нур почала роззиратися навсібіч, недовірливо хитаючи головою. *Це не-ре-аль-но.* Я чудово розумів, як вона відчувається.

— Але як? — мовила дівчина.

Я жестом вказав на випалений контур на підлозі.

— Я прийшов до тям отут. І гадки не маю, як довго був у відключці. Чи навіть який зараз день.

Нур потерла очі руками.

— У голові паморочиться. Все неначе вийшло з ладу.

— Що останнє ти пам'ятаєш?

Вона трохи насупилася, намагаючись зосередитися.

— Ми поїхали до моєї старої домівки. А тоді вирушили далі... — Нур говорила дуже повільно, немовби збирала до купи фрагменти сну. — Потрапили до петлі... ми знайшли петлю Ві! Згодом тікали від бурі — хоча ні, торнадо.

— Двох торнадо, чи не так?

— А потім ми її знайшли! Хіба ні? Ми знайшли її! — Нур схопила мої долоні і стисла їх у своїх. — А тоді...

Її долоні ослабли, а на обличчі з'явився порожній вираз. Вона розтулила губи, однак не змогла вимовити ані слова. Жахи поверталися, вони вихлюпувалися на дівчину, накриваючи з головою.

І на мене теж.

Мурнау. Затиснувши ніж у руці, він схиляється над Ві, яка лежить у траві. Він біжить туди, де кружляє несамовитий вихор, тріумфально здійнявши руку. Зненацька мої груди затопила гаряча хвиля, від якої на мить перехопило дух. Нур зарилася обличчям у коліна й захиталася.

— О Господи, — простогнала дівчина, — Боже, Боже, Божечку.

Мені здалося, що вона от-от розчиниться в повітрі на моїх очах, спалахне полум'ям чи всотає все світло з кімнати. Та вже наступної миті Нур рвучко підняла голову.

— Чому ми не померли?

Мене пройняв мимовільний дроз.

А може, ми таки мертві?

Наскільки я знав, ми мали загинути під час часового колапсу петлі Ві, адже саме це й мав на меті Коул. Здавалося, що Нур була єдиним доказом того, що все, що я зараз переживаю, було не просто провалом у пам'яті, що швидше нагадував чистилище, чи фінальним спалахом мозку, що от-от вимкнеться назавжди з останнім подихом.

«Ні, — я щосили відігнав від себе цю думку, — ми тут, живі-живісінькі».

— Вона якось витягла нас звідти, — припустив я, — і перемістила сюди.

— Авжеж, через якийсь аварійний вихід. Щось на кшталт кнопки катапультивання, — закивала Нур, розминаючи долоні. — Це єдине пояснення.

Отже, Ві перемістила нас до будинку мого діда — її наставника й керівника. Він її навчав, вони працювали пліч-о-пліч — так, усе досить логічно. А що нелогічно, то це те, що тут не було петлі. Тож як їй це вдалося?

— Якщо вона змогла нас звідти витягти, то, може, й сама врятувалася, — мовила Нур. У її голосі вчувалася надія — геть

нерозсудлива, на межі зриву. — Можливо, вона теж тут? І, може, вона й досі...

Нур так і не змогла це вимовити. «Жива».

— Він забрав її серце, — тихо мовив я.

— Але без серця можна жити. Принаймні хоч якийсь час...

Дівчина махнула рукою, і я помітив, як та тремтить.

Ми щойно встановили зв'язок із реальністю, як раптом знову почали його втрачати.

— Ну ж бо, ходімо, треба *перевірити*, — заторохтіла Нур, яка вже встигла звестися на ноги, — якщо є бодай один шанс, мусимо...

— Стривай, ми ж не знаємо, що...

«Там всередині, — хотів сказати я. — Що там на нас чекає».

Однак Нур уже увірвалася в темний будинок.

* * *

Я сперся рукою на стіну і, похитуючись, підвівся. Нур охопила нестямю, тож я просто не міг випустити її зі свого поля зору. Оця-от божевільна надія на те, що Ві могла вижити, слугувала дівчині певною підтримкою; то був своєрідний спосіб позбутися відчаю, що міг би зрештою її розчавити. Однак мене найбільше турбувало те, що неминуче розчарування завдасть їй подвійного удару. А я не міг дозволити Нур Прадеш зламатися.

Якщо підступний задум Мурнау втілювався в життя, а все, що я бачив під час того урагану, було реальним — обличчя Коула у вирі хмар, його голос, що з гуркотом розривав повітря, — якщо він таки вижив і *повернувся*, то найбільш жахливі передбачення з пророцтва вже почали здійснюватися. А це означало, що всьому Дивосвітові от-от настане кінець. Один Бог знає, що Коулові тепер до снаги — а надто після того, як він увібрав у себе найсильнішу душу з-поміж усіх глеків у Бібліотеці Душ, загинув у часовому колапсі, а тоді воскрес.

І народився знову.

Я Смертю став, руйнівником світів.

Як би жахливо все це не було, які негаразди на нас не чекали б, я точно знав одне: Нур Прадеш потрібна цьому світові. Вона

одна з сімох, одна з тих дивних, чий прихід було передбачено, тих, хто зможе «визволити Дивосвіт» — либонь, від Коула? Яким «ті двері слід закрити»... що ведуть куди — до пекла? І як би дивно все це не звучало, воно було не більш химерним, аніж ті частини пророцтва Одкровенителя, що вже почали здійснюватися. Усі мої сумніви розвіялися, я почав вірити своїм очам.

То був не сон і не останній спалах свідомості майже згаслого мозку. І ще більше я переконався у цьому, перечепившись через рейку скляних розсувних дверей та нарешті потрапивши до вітальні. На вигляд будинок був такий самий, яким ми з друзями залишили його під час останнього візиту кілька тижнів тому, — майже порожній і нашвидкуруч прибраний; книжки, які не викинув мій батько, знову стояли на полицях, а сміття, що доти вкривало підлогу, запхали у великі чорні мішки. Тут панували задуха й затхлість.

Нур безладно кидалася з кутка в куток у пошуках Ві. Вона зірвала з канапи чохол від пилу, а тоді кинулася, щоб перевірити, чи нікого немає за її спинкою. Я перехопив її біля вікна і вже почав було казати: «Нур, стривай...», аж раптом мої слова перервав розкотистий грім, від якого ми обоє підстрибнули на місці.

Ми визирнули надвір крізь залиту дощем шибку. Подвір'я було засипане усіяким сміттям, а віконниці в усіх будинках цього глухого провулка були зачинені, за ними панувала темрява. Мертвий райончик.

Неначе застиг у часі.

— Той витвір, мабуть, мав спільників, — зауважив я. — Тож вони щомиті можуть увірватися сюди у значно більшому складі.

— Нехай приходять, — мовила Нур із крижаним поглядом, — я звідси не піду, доки не обшукаємо кожну кімнату. Кожнісінький закапелок.

— Я теж, — кивнув я.

У спальні нікого не було. Під ліжком теж, і я відчув, що це якось по-дурному — ставати навколішки й зазирати під нього, мов ті діти, котрі перевіряють, чи не зачаївся там бабай. Утім, усе одно це робив. Я помітив, що на килимі залишилося прямокутне заглиблення — саме там дідусь і тримав свою стареньку скриньку

для сигар, яку я знайшов після його смерті вщерть заповненою світлинами, що назавжди змінили мій життєвий шлях. Однак Ві — мертвої чи таки живої — тут не було. Ми не знайшли її ані в комірчині, ані у ванній кімнаті, де Нур рвучко відсунула душову завісу, за якою ми побачили тільки шматок засохлого мила.

Гостьова спальня була майже порожня, за винятком стосу картонних коробок для речей та плям чорної плісняви на килимі. Я помітив, що відчай Нур наростає, і коли ми дісталися гаража, дівчина вже щосили гукала Ві. Мене це просто вбивало, розривало серце по швах. Я ввімкнув світло.

Ми уважно роздивлялися купи різного мотлоху й речі, що їх мій дід почав лагодити, але так і не встиг довести справу до кінця. Дві драбини, у кожній із яких бракувало по щаблю. Схожий на коробку телевизор із потрісканим екраном. Котушки дротів і мотузок. Дідів верстак, завалений інструментами й журналами на тему деревообробки. Я немовби побачив наших із ним привидів: ось ми пліч-о-пліч схилилися над мапою, прокладаючи маршрут і фіксуючи червону нитку канцелярськими кнопками у світлі вигнутої лампи. Той хлопчина весь час думав, що це просто гра, така собі казочка.

Тим часом буря, інтенсивність якої постійно змінювалася, добряче торохнула дверима, що вели до гаража. Це привело мене до тями. Я побачив перед собою шафу для зброї — у гаражі це було єдине просторе місце, де могла би сховатися людина. Нур мене випередила, дісталася до неї першою і потягнула за ручки. Дверцята відкрилися приблизно на дюйм, а тоді їх зупинив напнутий ланцюг. Хтось — цілком імовірно, мій батько — замкнув шафу на підвісний замок. Крізь щілину виднілася низка змачених стволів рушниць — зброя, яка, вочевидь, могла врятувати мого діда, якби я тоді не забрав ключ.

Нур здивовано відсахнулася, а тоді мовчки розвернулася й помчала назад до будинку. Я побіг за нею до дідового кабінету — єдиного приміщення, яке ми ще не встигли обшукати. Кімнати, у якій Оливка, тупнувши ногою, виявила порожнечу під підлогою і, відкотивши килим, знайшла двері, що вели до бункера. Либонь, Ві про нього знала — і, можливо, їй був відомий код доступу.

Я спробував сказати про це Нур, намагаючись перекричати дедалі інтенсивніше ревіння бурі й вигуки дівчини: «Ти тут? Мамо, де ти?», однак вона мене не чула. Не дивлячись у мій бік, Нур відсунула порожній стіл Ейба та кинулася відчиняти маленьку шафку. Відтак я здався їй почав самотужки боротися з важезним килимом, щосили згадуючи, де саме розташовувалася відкидна панель укриття, однак у нестями мені ніяк не вдавалося її знайти.

У кімнаті Ві не було. Я вирішив, що в бункері теж порожньо, адже не міг собі уявити, щоб вона перемістилася сюди тільки для того, щоби знайти в ньому прихисток, залишивши нас на горі. Тож, коли Нур нарешті вибігла з кімнати, я підвівся й почав за нею.

Я знайшов її у вітальні: залякла дівчина стояла посеред неї, мов статуя, важко дихаючи й водночас зосереджено міркуючи. Вона поманила мене ближче.

— А якщо ми перемістилися сюди втрюх? — тихо мовила Нур, не відводячи очей від якоїсь точки в кінці кімнати. — Між нами була та сама відстань, що й на ганку Ві. — Вона підняла руку і вказала на куток, де стояло витерте дідове крісло. — Ондечки, саме там я й отямилася.

На підлозі коло крісла виднівся випалений силует, подібний до обрисів Нур.

— А ти прокинувся там. — Дівчина вказала на обгороджену сітчастими стінками веранду, де мої випалені контури вже майже зникли під калюжею крові мертвого витвора. — Саме так ми розташовувалися й на ганку Ві. Тебе прикували наручниками до перил отам, а я була тут.

Зненацька мене осяяло, і я пожвавився:

— А Ві була зовні, у траві.

Ми одночасно підняли очі, прикипівши поглядами до розірваної москітної сітки, що лопотіла від вітру, зарослого подвір'я й високої трави коло лісу — саме там чоловік у жовтому дощовику на мить завмер і нахилився, щоби щось розгледіти.

— *Отам*, — прошепотів я.

Зрештою ми отямилася й помчали надвір — туди, де вирувала негода.